

บทความพิเศษของ อ.เชียวชาญ รัตนามัทธนะ

ผู้ก่อตั้งและนายกสมาคมคนแรก (พ.ศ.2531-2550) ของสมาคมบริหารงานจัดซื้อและซัพพลายเชนแห่งประเทศไทย

ฉบับที่ 029

สิงหาคม – กันยายน 2553

สอบถามปรึกษาหารือได้ที่

☎ 08 1628 7855

cheocharn@hotmail.com

cheocharn

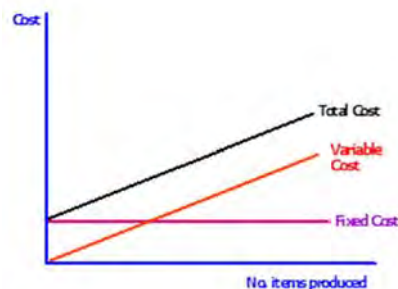

cheocharn

นักจัดซื้อแกะรอยราคาขั้นบันไดได้อย่างไร *Detecting Step Pricing*

คำถามที่พบบ่อยในวงการจัดซื้อคือ จะคำนวณอย่างไรดีถ้าซัพพลายเออร์เขาเสนอราคาสินค้ามาให้เลือก 3-4 ราคาตามแต่ว่าจะสั่งมากสั่งน้อย หรือภาษาในวงการจัดซื้อเขาเรียกว่า Step Pricing กล่าวคือถ้าสั่งครั้งละมากหน่อยก็เสนอราคาต่อชิ้นถูกลง ถ้าสั่งครั้งละน้อยก็เสนอราคาต่อชิ้นสูงขึ้น ทำอย่างไรดีจึงจะรู้ว่าราคาเหมาะสมหรือถูกเขาหลอก เช่น

ถ้าสั่งจำนวน 10,000 ชิ้น ขายราคาชิ้นละ 10.00 บาท
ถ้าสั่งจำนวน 50,000 ชิ้น ขายราคาชิ้นละ 9.75 บาท
ถ้าสั่งจำนวน 100,000 ชิ้น ขายราคาชิ้นละ 9.50 บาท
ถ้าสั่งถึง 200,000 ชิ้น ขายราคาชิ้นละ 9.00 บาท

ก่อนอื่นก็ต้องเข้าใจในระบบต้นทุนของสินค้าเป็นพื้นฐานเสียก่อนว่า ต้นทุนสินค้าทั้งหลายนั้นประกอบด้วย วัตถุดิบ (Raw materials) ค่าแรงงาน (Labor) และโอเวอร์เฮด (Overhead) ในสามประเภทที่ว่ามานี้ มีทั้งที่เป็นต้นทุนคงที่และต้นทุนแปรผัน โปรดดูกราฟประกอบ

ต้นทุนคงที่ก็อย่างเช่นโอเวอร์เฮดบางตัวเช่น ค่าเช่า ค่าเสื่อมราคา เงินเดือนฝ่ายบริหารจัดการ เป็นต้น หมายความว่า จะผลิตมากผลิตน้อยก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายเท่านี้แหละ ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง เขาจึงเรียกว่า Fixed cost

ส่วนต้นทุนแปรผันหรือต้นทุนผันแปรนั้น ภาษาอังกฤษเขาเรียกว่า Variable cost หมายถึงหากผลิตมากต้นทุนก็มากตาม หากผลิตน้อยต้นทุนก็ลดลงตาม เช่นวัตถุดิบ ค่าไฟฟ้าที่ป้อนเครื่องจักรในการผลิต ค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น

เมื่อสินค้ามีต้นทุนที่บวกกับต้นทุนแปรผัน การที่ซัพพลายเออร์เสนอราคาต่อชิ้นถูกลงเมื่อเราสั่งซื้อในจำนวนมากชิ้นนั้น จึงเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว ปัญหาอยู่ที่ว่า ระดับราคาที่ซัพพลายเออร์เสนอลดหลั่นกันลงมาตามแต่ละขั้นของจำนวนที่สั่งมากขึ้นนั้นยุติธรรมหรือไม่ ผมขอเสนอให้ลองใช้วิธีการคำนวณตามตารางที่แสดงไว้ ท่านผู้อ่านโปรดแกะตามผมไปที่ละขั้นที่ละตอนนะ ครับ

บันทึกที่ 1 เราก็เขียนจำนวนชิ้นในการสั่งซื้อต่อครั้ง คือในช่อง B1 = 10,000 ชิ้น ในช่อง C1 = 50,000 ชิ้น ช่อง D1 = 100,000 ชิ้น และช่องสุดท้าย E1 = 200,000 ชิ้น

ต่อไปในบันทึกที่สองก็กรอราคาต่อชิ้นที่ซัพพลายเออร์เสนอมาในช่อง B2 = 10.00 บาท ในช่อง C2 = 9.75 บาท ช่อง D2 = 9.50 บาท และช่องสุดท้าย E2 = 9.00 บาท

บันทึกที่สามก็คิดราคารวมเมื่อสั่งซื้อตามจำนวนที่ระบุ เช่นในช่อง B3 = 10,000x10 = 100,000 บาท ในช่อง C3 = 50,000x9.75 = 487,500 บาท ในช่อง D3 และ E3 ก็คิดทำนองเดียวกัน

ในบันทึกที่สี่เป็นการเปรียบเทียบผลต่างของยอดเงินในแต่ละจำนวนว่าเป็นเท่าไร เช่นในช่อง C4 = 487,500-100,000 = 387,500 บาท ในช่อง D4 = 950,000-487,500 = 462,500 บาท ในช่องถัดไปก็คิดทำนองเดียวกัน

พอมາถึงบันทึกที่ห้า ก็เป็นผลต่างของจำนวน กล่าวคือ ในช่อง C5 = 50,000-10,000 = 40,000 ชิ้น ส่วนในช่อง D5 = 100,000-50,000 = 50,000 ชิ้น และช่อง E5 = 200,000-100,000 = 100,000 ชิ้น

A	B	C	D	E
1. จำนวนในการสั่งซื้อครั้ง (ชิ้น)	10,000	50,000	100,000	200,000
2. ราคาต่อชิ้น เมื่อสั่งซื้อในจำนวนต่างกัน	10 บาท	9.75	9.50	9.00
3. ราคารวมหากซื้อในจำนวนที่ระบุ (บาท)	100,000	487,500	950,000	1,800,000
4. ผลต่างของยอดเงินในแต่ละจำนวน (บาท)		387,500	462,500	850,000
5. ผลต่างของจำนวน (ชิ้น)		40,000	50,000	100,000
6. ปริมาณการค่าใช้จ่ายแปรผัน (variable cost) (บาท)		9.69	9.25	8.50
7. ค่าใช้จ่ายแปรผันต่ำสุดต่อหน่วย (บาท)	8.50	8.50	8.50	8.50
8. ค่าใช้จ่ายแปรผันต่ำสุดต่อจำนวนที่ระบุ (บาท)	85,000	425,000	850,000	1,700,000
9. ค่าใช้จ่ายคงที่ที่นำมาจะเป็นไปได้ (Fixed cost) (บาท)	15,000	15,000	15,000	15,000
10. ราคาที่ควรจะเป็น (บาท)	100,000	440,000	865,000	1,715,000
11. จำนวนเงินที่นำจะสำรองได้ (บาท)		47,500	85,000	85,000
12. Cost saving คิดเป็นเปอร์เซ็นต์		9.74%	8.95	4.72

บันทึกที่หกเป็นการคิดประมาณการค่าใช้จ่ายแปรผันในแต่ละจำนวนที่สั่งซื้อ โดยเอาจำนวนขึ้นไปหารจำนวนเงิน ในช่อง C6 = 387,500/40,000 = 9.69 บาทต่อชิ้น ในช่อง D6 = 462,500/50,000 = 9.25 บาท และในช่อง E6 = 850,000/100,000 = 8.50 บาท จากประมาณการทั้งสามค่าจะพบว่า ที่ต่ำสุดก็คือ 8.50 บาท

บันทึกค่าใช้จ่ายแปรผันต่ำสุด 8.50 บาทไว้ในบันทึกที่ 7

ดังนั้นค่าใช้จ่ายแปรผันต่อจำนวนที่สั่งซื้อตามที่ระบุไว้จึงเท่ากับ 8.50 บาทคูณด้วยจำนวนชิ้น B8 = 8.50x10,000 = 85,000 บาท สำหรับช่อง C8 = 8.50x50,000 = 425,000 บาท ช่องอื่นก็คิดทำนองเดียวกันนี้

ค่าใช้จ่ายคงที่ในบันทึกที่ 9 จึงเท่ากับ 15,000 บาท อันเกิดจาก 100,000-85,000 = 15,000

ในบันทึกที่ 10 จึงเป็นราคาที่ควรจะเป็นหรือน่าจะเป็นไปได้ โดยการเอาตัวเลขในบันทึกที่ 8 รวมกับบันทึกที่ 9 นั้นเอง

ที่นี้ท่านก็จงเปรียบเทียบราคาที่เราจะเป็นอันได้มาจากการคำนวณของเราในบันทึกที่ 10 เปรียบเทียบกับตัวเลขที่ซัพพลายเออร์เขาเสนอราคาเข้ามาในบันทึกที่ 3 ผลลัพธ์ก็จะเป็นดังที่แสดงไว้ในบันทึกที่ 11 อันหมายถึงจำนวนเงินที่เราน่าจะต่อรองได้

และอย่าเพิ่งด่วนจบ ควรคิดออกมาเป็นเปอร์เซ็นต์ดูด้วยว่า เราทำ cost saving ได้กี่เปอร์เซ็นต์ ทั้งหมดนี้ไม่ต้องเสียเงินไปซื้อซอฟต์แวร์หรืออะไรหรอกครับ ท่านใช้ Microsoft Excel ธรรมดาที่แหละมาตีตาราง ก็คำนวณได้สบายเลยครับ